

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja v Gorici vsak četrti opoldne. Velje celo leto 8 L., pol leta 5 L., četrt leta 2 50 L., mesecno 1 L., za inozemstvo celo leto 12 L. — Na naročila brez dopolnje naročnine se ne bomo ozirali. — Posamezne številke v Gorici in na deželi stanejo 15 stotink. Uredništvo: ulica Carducci 4, uprava ulica Vetturini 9.

Rekopisi se ne vračajo. Oglasi, katere se nara vnaprej plačati, se računajo v širini enega stolpa in en mm visoki za vsakokrat 30 stotink. Za večkrat po dogovoru.

Izdaja konsorcij »Goriške Straže«. Odgovorni urednik: Josip Vimpošček. Tiska: »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

Wilson in jadransko vprašanje.

Ministrski predsedniki v Londonu so pridno reševali jadransko vprašanje, naznanjali so že njegovo najbližjo rešitev, zlepa pritiskali na Trumbiča, naj se vendar odloči, ali za Lloyd-Georgev kompromis ali za londonski pakt, -- kar se je nekaj zgodilo, cesar ni nihče pričakoval.

Par mesecev je že molčal Wilson tam v daljni Ameriki, kakor bi se ne brigal ne za pariško konferenco ne za cel svet, -- kar se je te dni oglasil tako krepko in odločno, da je kar osupnil ves politični svet.

Sporočil je gospodom predsednikom v London, da on nikdar ne bo pritrnil na Lloyd-Georgevemu kompromisu in ne odobrila londonskega pakta, ampak, da stoji gledé jadranskega vprašanja trdno in nepremakljivo na stališču, ki ga je bil zavzel v začetku, to je, da stoji neupogljiv na svoji, t. j. Wilsonovi črti.

V svoji noti omenja Wilson, da bi po kompromisnem načrtu železniška črta Reka - St. Peter bila zaradi svoje bližine vojaško ogrožena od italijanske strani, in da bi ta črta bila od laške meje naravnost dosegljiva s puškinnimi strelami.

Imenuje »krivico«, da se hoče izročiti vojaški okraj Italiji, ko bi se morali tesno držati od njega določene črte v Istri, ko je vendar tako že žrtvoval Italiji 400.000 Slovanov. Nikdar ne bo trpel kake po-prave njegove črte, tudi nikdar ne bo pritrnil londonskemu paktu, katerega smatra za najslabši vzgled krivičnega kršenja pravic malih narodov.

Nadalje pravi predsednik Wilson, da se pariški kompromis nikakor ne sklada z načeli, ki jih je on proglasil in ki so jih zavzevniki sprejeli in z ideali, zaradi katerih je Amerika stopila v vojno. (Pa tudi njegova črta se ne sklada z načeli, ki jih je proglasil. Kaj pa samoodločba? Op. ur.)

Če bi trije ministrski predsedniki v Londonu ne hoteli pripoznati tega njegovega stališča, tedaj bi se Amerika oficijelno odtegnila mirovni konferenci in bi zavzevnike prepustila njihovi usodi.

To je bilo, kakor kadar mlada strela nepričakovano, kam udari. Po tolikem delu, po tolikih pogajanjih, po tolikih razgovorih, ko se je dan na dan čakala rešitev jadranskega vprašanja, - pa pride iz Amerike glas: Vse, kar tam govorite in za kar se pogajate, vse so le prazne marnice, ne eno ne drugo ne bo obveljalo, ne vaš kompromis ne londonski pakt ampak to, kar sem jaz rekel, to ima biti. Jaz ukažem! --

Francosko in angleško časopisje je kar zbegano, edni se čudijo Wilsonu in se zgražajo nad njim, da je z ednim samim stavkom prevrnil delo tolikih mesecev,

drugi zopet opozarjajo, da je treba vendar njegove odločilne besede upoštevati, kajti, kaj bo, če se Amerika res odtegne in prepusti evropske države njihovi usodi. Kaj, če odtegne Evropi svojo finančnino in gospodarsko pomoč? Saj je od Amerike vendar vse odvisno!

Pa gospodje v Londonu so se počasi zavedli od tega udarca iz Amerike in so se pokazali krajnje. Kakor poročajo listi, so v Londonu sestavili noto in jo odposlali v Ameriko Wilsonu, kjer mu pravijo, da če že on tako nepremakljivo stoji na svoji črti, da so oni pripravljeni odtegniti svoj kompromis, da so pa vendar dolžni držati se londonskega pakta, in da v tem pogledu jih gotovo ne more obsojati predsednik Wilson.

Pravijo, da odtegnejo svoj kompromis v želji, da bi jadranskega vprašanja ne pustili večno nerešenega, -- drže se pa londonskega pakta. Če je pa Wilson rekel, da ne enega in ne drugega! Ali se ne bo to vprašanje s tem le zavlačevalo, ali ne bo tako res ostalo - večno jadransko vprašanje!

Slovenska imena v goriški okolici pred 700 leti.

V zadnjem času se kaj rado predbaviva, da so Slovenci prišli v te kraje še le pred nekaterimi desetletji po prizadevanju bivše avstrijske vlade. Proti temu smo vedno ugovarjali in se sklicevali na to, da so Slovenci prišli v te kraje pred 13. stoletjem, kar dokazujejo zgodovinske listine. Znamenito je v tem oziru pismo papeža Gregorja I. iz l. 600, po Kr. Za poznejše čase je vožna listina cesarja Otona III., s katero je podelil Solski grad, vas, ki se v slovenskem jeziku imenuje Gorica" ter različne kraje med Sočo, Vipavo in Vrtovinjskim potokom l. 1001. oglejskemu patrijarhu Ivanu IV. in grofu Werihenu. V raznih listinah se navajajo osebnosti in krajevna slovenska imena, ki dokazujejo starodavno naselitev Slovencev v »Beneški Juliji«. Zelo važen je v tem pogledu tako zvan: Štivanski evanglij, ki se hrani v dedaškem muzeju. V njem so zapisana imena slovenskih romarjev iz 9. ali 10. stoletja, ki so obiskovali takrat slovočno božjo pot v Štivanu pri Devinu. O teh imenih so pisali Hrvat, Rački (Rad jugoslav. akad., XLII., str. 198-208), goriški zgodovinar Rutar (Ljublj. Zvon, II., str. 471-474), zlasti se je obširno z njimi pečal naš najboljši zgodovinar Dr. Fran Kos

v svojem sestavku. »Ob osebnih imenih pri starih Slovincih« (Letop. Slov. Mafice, 1886, str. 107-151; prim. tozadevno tudi regest. št. 328 in opombo 3 v knjigi Dr. Kos Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku, II., štr. 248-250).

Veliko imen, toliko osebnih, kolikor krajnih, se nahaja v raznih listinah, shranjenih v taških arhivih, ki po večini še niso izčrpali, ker so slovenskim učenjakom bili prav težko dostopni.

Imena po teh listinah, spisanih v latinskem jeziku od spisovalcev -- Ne-slovanov, so večinoma skazaena, da je včasih prav težko spoznati njih pravo slovensko lice. Prav pridno se jih poslužuje nam neprijazni zgodovinarji, hoteč zanikati slovenski izvor naših krajevnih imen. Le njihovo popolno neznanje slovenskega jezika jim omogočuje napraviti n. pr. iz pristnoslovenskega Krna: Monte Nero, kar čitajo črn (Chern) za Krn. Še več. Upajo se celo trditi, da vsa krajevna imena »ki končujejo z »e«, skrivajo latinsko nazivanje. Posebno spričujejo to imena sledečih krajev: Kroglje, Merče, Štorje, Kazlje, Šepulje, Kreplje, Utovlje, Dutovlje, Voglje, i. t. d., ki se morajo pravilno glasil: Cregogliano, Merziano, Sattoriano, Casleano, Sipugliano, Crepigliano, Uttogliano, Dottogliano, Vogliano. (Pietro Savini, Le origini e le evoluzioni storiche della civiltà latina e della nomendatura locale nella Venezia Giulia, 1918, str. 164). Vsak šolski otrok pri nas ve, da ima tu opraviti z krajevnimi imeni, nastalimi iz kolektivnika. Se bolj se pa urežajo z obrazilom -- »ano«, ki nastalo iz »janino«, dokazujejo prav posebno slovakost imen, ker je to obrazilo tipično za slovansko krajevno označevanje in pristno slovansko, (prim. W. Vondrak, Slavische Grammatik, I, 422).

Za danes mal prispevek v tej zadevi. V goriškem deželnem muzeju se hrani izvorna listina z dne 23. januarja 1291. leta, ki je bila ponatisnjena v Arheografo triestino, XIV, str. 418-421. Glasom te listine, sestavljene na vrtu poleg goriškega grada, je tega dne investiral goriški grof Albrecht brata Udalrika in Gabriela Strassoldo v 25 kmetijah v goriški okolici, katere je njima prodal plemenitaš Volricus z Rihemberga. Te kmetije so bile sledeče: dve v vasi »Sagori« (današnje Zagorje v občini Grgar); eno teh je imel »Miruol« (t. j. Mirvol, mož, ki voli, ljubi mir), drugo kmetijo pa »Stancho« (Stanko). Ena kmetija je bila v vasi »Raune« (Ravne, obč. Bate), katero je imel kmet Lavrencij. Tri kmetije so bile v vasi »Dragonice« (Drač govice, obč. Bate); eno teh je imel kmet Peter, drugo Rus, še danes obstoječe rodbinsko ime), tretjo pa Mihael. V vasi »Betah« (t. j. denašnje Bate, očitno je tu spisovalec listine napačno zapisal ime, ali je pa prepisovalec napačno čital to ime;

l. 1412. je v neki listini zapisano ime te vasi »in Batko“) so bile štiri kmetije; eno je imel kmet »Cusegoy« (Kozegoj) drugo »Martinič« (Martinič), tretjo »Marsa« (t. j. Maruša, ohranjen v denašnjem patronimiku Marušič), četrto kmetijo pa je imel »Dragogna« (Dragonja). V vasi »Marcine« (Mrčinje, obč. Banjšice) sta bili dve kmetiji; eno je imel kmet po imenu »Culinum« (Kutin, še danes zelo razširjeno rodbinsko ime), drugo pa kmet »Bogoj« (skoraj gotovo napačno prepisano za Kogoj, ime, ki ga v teh krajih še danes srecamo.) V vasi »Presech« (Presek) sta bili dve kmetiji; eno je imel »Vvolkač« (Volkač), drugo pa »Sabadin« (Sabatin; imena Sabotič, Sabatič, Sabotin so še danes v navadi med goriškimi Slovinci). V vasi »Lochach« (Loka pri Krombergu) so bile tri kmetije; eno je imel kmet Dominik, drugo »Deslau« (Deslav), tretjo Pelegrin. V vasi »Lejach« (Lijak na Šempaskem polju) je bila ena kmetija, katero je imel Daniel v vasi »Palve« (Paljevo, obč. Deskle) so bile tri kmetije; eno je imel kmet »Stancho« (Stanko), drugo Manjhard, tretja je bila oskrbovana »per Braum« (Kazenbrav -- je ohranjen v priimku Bravnčar, ki ga zaslednjemo v teh krajih). V vasi »Grehin« (Greiben) sta bili dve kmetiji; eno je imel »Cernogoy«, rodbinski priimek, ki je danes zlasti razširjen po Vipavskem), drugo pa »Dragolia« (Dragolja). V vasi »Preuica« (Pravica) je bila ena kmetija, katero je imel »Marin« (od tega imena je zlasti v Brdih danes razširjen patronimikon Marinič).

Istočasno je priznal goriški grof bratom Strassoldo s to listino tudi desetino v vasi »Sancti Petri in contrata Goricie«, t. j. v denašnjem Šempetru pri Gorici, ki se menda ob tej priliki prvič omenja.

Selišča »Presech«: Presek in »Preuica«: Pravica morata biti v okolici garski, na banjški planoti ali okrog Deskel. Domačini bi znali povedati, ako se tam pravi tako manjšim naselbinam ali posameznim skupinam hiš. »Grehin«: Greiben mora biti v občini Deskle, kjer še danes obstoja rodbinski priimek »Grehinjak«. Sklepamo pa vsled tega, da se tam nahaja Greiben, ker se poleg tega imena omenjata Zagorje in Paljevo, ki spadata tudi k občini Deskle. Ali se nahaja selišče »Presech«: Presek v zgoraj opisanem ozemlju, bi nam tudi mogli povedati domačini. Mogoče pa je »Presech« napačno popisano po laškem učenjaku za »Preveh«: Prevek, selišče ki še danes obstoja v občini Grgar.

Zgoraj navedena imena kmetov in krajev so pristno slovenska. Mal dokaz k mnogim drugim, da so tod bivali Slovenci tudi pred 700 leti.

O Wilde: Pravljice.

Iz angleščine poslovenil dr. Al. Gradnik. (Bucik je narisal pet naslovnih vinjet.) Tiskala in založila »Narodna Tiskarna« v Gorici. Cena broširani knjigi 3 L., vezani 4 L 50 stot., po pošti 20 stot. več. Glede tiskarsko-tehniške strani in opreme knjige, je sicer precej čedna, bi v drugih razmerah to in omo omenili, a danes smo je veseli kakšna je.

Kar je lačnemu košček kruha, kar je žejnemu požirek hladne vode, kar je jetniku zlati žarek nebeskega solca, to je nam v naši kulturni lakoti, žejni in ječi vsaka kulturna drobtinica, vsak domač literaren pojav. V prvi vrsti naših kulturnih delavcev in naš prvi literat na Goriškem je dr. Gradnik. V novi zbirki nam je podal v svojem umet. - dovršenem jeziku prevod štirih Wildejevih »Pravljič«, ki so polne globoke simbolike in mikavne alegorike. Z veseljem moramo pozdraviti to knjigo!

Oskar Wilde je znamenit angleški pisatelj, dramatik in pesnik. (1854-1900.) Bil je človek, poln hrepenenja po lepoti, umetnost mu je bila najvišje na svetu; koj v svojih delih je pokazal izreden talent za formalno stran lepotne in umetnosti. Z najlepšimi duševnimi darovi obdarovan, čudovito prikupljiv v svoji zunanosti in občevanju, se je v kratkem času povsvel do časti velikega pesnika. Nesrečen v svojem značaju, obvladan od perversnosti in nezmožen se zadostno brzdati, je prišel do nesrečni pravdi v ječo, kjer je nastala

njegova slovitá »Balada o readingski ječi«. Medtem ko najdemo v njegovih prejšnjih delih pomešano mistiko s poltenostjo sovraštvo do cerkve z religioznostjo, razna nasprotja in perversnosti, - je končal svoje razdvojeno notranje življenje v harmoničnem miru s tem, da se je obrnil v naročje katolicizma, on, nekdanji strupen zabavljak.

Iz teh štirih pravljic ki nam jih je poslovenil dr. Gradnik, začitimo mnog tople utrip najglobokejšega Wildejevega notranjega življenja. Splošno prištevajo Wildejeve pravljice k njegovim najboljšim, najnežnejšim stvarim. Ze v teh štirih pravljicah najdemo polno bajnih, alegoričnih motivov, polno mehke, čudovite nežnosti, življenjske resnosti in modrosti, čarobne lepote in renične umetnosti.

Mladi kraj nam nudi globoko socialno idejo, ki jo bomo čitali zlasti v današnjih časih s posebnim zanimanjem in pravim umevanjem. Prava sočustvujoča ljubezen, porojena iz spoznanja trpljenja, siromaštva, bede je kronala mladega kralja -- na kralja njegovim podložnikom in spremenila njegov človeški v angelski obraz. Mesto prejšnje ljubezni do lepote in dragocenosti, mu je zavladala v sru čistá, nesebična, odpovedi polna ljubezen; iz te ljubezni je nanovo pognala njegova vladarska oblast in iz nje se mu je rodila tudi nova, čudežna ljubezen. Vladarja do naroda je edini pravi temelj njegove oblasti in dostojanstvenosti. Vse drugo je brezsrčnost in krivičnost.

Infantni rojstni dan nam pokaže podobo mlade kraljčine, ki je živo nasprotje mlademu kralju. Mladi kralj je bil lepote in dragocenosti željen, a ko mu je spoznanje rodilo ljubezen, se je prostovoljno vsemu odpovedal. Infantinja je zabave in veselja žejna. Ubogi Palček je simbol vsega nizkega, neznanega, preziranega, kar služi visoki gospodi le v zabavo in kratek čas. Infantina mu je angel dobrote in lepote zaljubi se vanjo, njena bela vrtnica simbol najvišje sreče. Sanja predrzne sanje: spoznanje njegove ničnosti in smečnosti ga umori. Ko je že mrtev, hoče brezsrčna infantinja, naj bi ji plesal v zabavo. Ko izve, da mu je počilo srce, so njene edine besede: »Odslej naj bodo tisti, ki prihajajo zabavat me, brez srca!« Prva pravljica nam kaže možko resnost, odpoved, požrtvovalnost, - druga žensko zabaveželjnost, lahkomišelnost, sebičnost. Stojita si tu nasproti mož in žena v otroški podobi; v prvem vidimo, kako se iz človeka porodi angel - v ljubezni; - v drugi vidimo za dozdevno angelsko krinko brezsrčno žensko človeče.

Ribič in njegova duša je visoka pesem vsepremagujoče sile ljubezni. »Ljubezen je boljša od modrosti in dragocenejša od bogastva in krasnejša od nog človeških hčera.« (str. 112.) To je povest, »o Bogu, ki mu je ime ljubezen.« (str. 115.) Tu ljubezen je zavladala mesto duše v ribiču, je bila silnejša kot duša, a duša jo je premagala, jo prekanila; nazadnje sta se združili duša in srce (ljubezen). - Lahko vidimo v

tej pesmi simbolizirano privlačno silo morske lepote na srce mladega ribiča; ta privlačna sila te bajne lepote je rodila konflikt med dušo in srcem. - Značilna je ta pravljica za boljše poznavanje in umevanje Wildejevega umetniškega značaja. Podrobneje govoriti o alegoriki in simboliki te pravljice je tu nemogoče.

Zvezdan nam je znan že iz »Koledarja 1920«. To je alegorija v ljubezni med otroci in stariši, za geslo bi lahko postavili: »Spoštuj očeta in mater, da se ti bo dobro godilo na zemlji. Nравstvena ostudnost in lepota preziranja in spoštovanja starišev je simbolično označena v ostudnosti in lepoti Zvezdanovi; vse trpljenje in vsa bridkost starišev, ki imajo izpričane otroke, je označena v berstvu materinim in govobosti očetovi. Sklep je zmoglaslavje medsebojne ljubezni. Zvezdana je rešila ljubezen, njegova ljubezen je rešila njegove stariše. - Motiv spominja nekotliki tudi izgubljenega sina.

Te štiri pravljice so štiri alegorije o ljubezni: plemenite, nesebične ljubezni »Mladega kralja« do trpečega ljudstva; smešna-nespametna ljubezni neznanega Palčka do nedosegljivo vzvišene in brezsrčne kraljčine; blazne, perversne ljubezni ribiča do morske kraljčine (do silne privlačne morske lepote); vse premagujoče in odpovedajoče ljubezni med stariši in otroci.

Te niso pravljice v pomenu otroških pravljic. Bele

Kaj hoče boljševizem?

Posledica vojnih razmer je tudi boljševizem, ki se tako imenuje, po večinskem (boljše = večje) programu socializma. Znana je čitateljem, da se je boljševizem objavil pred vsem na Ruskem, potem na Ogrskem, kjer mu je po kmalu odklenalo. Boljševiški poizkusi so se vršili tudi na Nemškem. Boljševizem se je pokazal kot nasilje, ki hoče z silo in strahovladom prevrniti dosedanj družabni red in uvesti popolno novega. Gotovo ni človeka, ki bi si ne želel izboljšanja sedanjih razmer, saj vlada povsod splošna nezadovoljnost. Ni torej prav nič čudnega, če zagrabilo nezadovoljniji za vsako sredstvo, ki jim obeta boljšo bodočnost. Vprašanje je le, kako naj se ista doseže.

Zahteve boljševiškega socializma.

Socializem po Marksovih načelih čelata ozdravljene človeški družbi, če sprejme in uveljavi povsod zlasti to-le dvojno načelo: prvič, odprava zasebne lasti, drugič, razrušitev sedanje zakonske in družinske vezi. Češ, prva (zasebna last) ustvarja naravnost kapitalizem, katerega istotako pospešuje sedanje družinsko razmerje s svojim dednim pravom. Torej resitev pride, če se vse imetje proglasi za skupno in če se družina postavi v razmerje le do države ter se pretrgajo stalne vezi med možem in ženo, med starši in otroci. Kar se na videz zdi zdravi pameti nemože, se opravičuje z vednim razvojem človeške družbe, ki zahteva, naj se odpravijo stare podlage in uvedejo nove, starim čezcela nasprotno.

Naše mnenje.

Kaj mislimo mi o tej nameri? Predvsem poudarjamo, da smo tudi mi za izboljšanje razmer potem zakonodajne in s sodelovanjem ljudskih stoev. Tudi mi zahtevamo, da se odpravijo izrastki kapitalizma in zloraba delavstva v sebične namene, da se preosnujejo agrarne (kmetijske) razmere. Tudi nam ne ugaja, da se je mirovna konferenca postavila bolj na kapitalistiško, kakor na splošno ljudsko stališče. Odlično pa smo proti poizkusom, ki naravnost rušijo temelje človeške družbe. In to je ravno komunizem, ali skupnost imetja in odprava sedanjega zakona in družine.

Prejšnji izjalovljeni poizkusi komunizma.

Pred vsem omenimo, da so razni poizkusi gospodarskega komunizma že posrežili. Izjalovil se je načrt Karola Fourierja (roj. l. 1772 v Besanconu na Francoskem, umrl l. 1837.) Kakor drugi Newton, ki je našel zakon tvarne privlačnosti v svetovju, je postavil Fourier kot temelj družbi strastno privlačnost, češ, organizirati je treba družbo po strasteh! Vsled tega je ustvaril razne skupine ali falange, kjer so se družili ljudje, delali in vzgajali različnih strasteh. Toda vsi poizkusi, katere je Fourier sam napravil, potem Nemec Rappaport in Anglež Jung in pozneje poizkus v Algerju, so prinesli bridko razočaranje. Ko so ljudje z veseljem gostijami pripravili svoje premoženje, so se kmalu razšli. Žalostno skušnjo je imel Robert Owen s svojim poizkusom. (roj. l. 1771 na Angleškem, umrl l. 1859.), ki je sicer mnogo storil za varstvo in zboljšanje delavskega ljudstva. Toda komunistske družbe (l. 1824) v Ameriki ustanovljene (New Harmony) so kmalu propadle. Stanovanja, obfeka, hrana, je bila vsem enaka. A delati ni hotel nihče. Preprič, nered, nezadovoljnost, pomanjkanje, to je pokopalo skupnost. Iz Ovnovega delovanja se nam je ohranila le boli živa ideja združene življenja, kateremu nasprotuje sestav Adama Smitha, ki se klania le načelu sebičnosti in individualnosti. Že ti izjalovljeni poizkusi pričajo, da se ne da za stalno odpraviti to, kar narava sama zahteva. Vsled tega smatramo boljševiške stremiljenje, da odpravi zasebno last in družino, kot utopijo (razne sanje).

Naravno pravo proti boljševizmu.

Komunizem (nasilen namreč, ne prostovoljen), ali moderni boljševizem je krivice in nasprotuje človeški naravi. Človek je starejši nego država. Njegovo naravno pravo do zasebne lasti je prvotnejše kot državno. Človeške potrebe so stalne, vsled tega morajo biti tudi pripomočki stalni. Stalnost mu pa daje v tem zmislu le zasebna last. Poljedelec s svojim delom utiskuje pečat svoje osebnosti zemlji, ki jo obdeluje, zato je njegova last. Radi tega tudi boljševiški kmetje nočejo več priznati, da bi zemlja, ki so jo po razdelitvi prejeli, ne bila njihova, ampak državna last. Tudi delavec dela zato, da zasluži. Zasluzek je njegova lastnina. Sme jo pristo uživati. Komunizem mu pa jemlje to svobodo. Popolna gospodarska enakost vseh, po kateri boljševizem stremi, je nekaj nemogočega, ker ta zahteva osebno enakost vseh, katere pa v naravi ni, saj se ljudje različujejo, kakor prsti na roki. Različne so telesne moči, različne dušne zmožnosti.

Nič ne pomaga razlikovanje, da se uvede skupnost le za uporabna (konsumna) in ne za proizvodna (produkcij-

ska) sredstva. Če ostane v novem redu le senca zasebne lasti, je dana možnost nakopičevanja in kapitalizem je zopet tu. --- Ostane isto kakor prej, le vloge se merja-jo. Vsa človeška zgodovina potrjuje upravičenost zasebne lasti, kakor tudi obstoja družine.

Kaj pa zakonska zveza?

Glede zakonske zveze je človeštvo tupatam zagazilo v zmete, vendar v bistvu se je vedno priznala rodbina, in ravno s tem, da hoče boljševizem raztrgati temelje naravne vezi, priča, da ne more imeti taka precisna obstanka. Poleg tega uničuje svete verske temelje, odpira vrata nebrzdanim strastem. Prav pravi naš najboljši sociolog Dr. Jan. Ev. Krek: »Namesto vzvišenega vzora plemenite npravne, duševne zveze med možem in ženo, v skupno svojo in človeštva korist, se oznanja svobodna ljubezen. Ali je mogoče še bolj pasti? To se pač druzega ne pravi, nego izbiti iz zveze med možem in ženo vsak npravni značaj, vsako duševno stran, vsak zmisel za splošno korist in postaviti na vladarski prestol živalski del človeške nature. To se pravi uničiti družbo med možem in ženo in ubiti rodbino.« (Socializem 1901 str. 111).

Vspehi boljševizma.

Na Ogrskem se je deloma načrt izvedel, a posledica je bila propad trgovine in ljudskega blagostanja. Zdravi del ljudstva se je kmalu otresel boljševiškega groznega nasilja. Nikar naj nas ne moti uspeh boljševikov na Ruskem, ker tam igra v zadnjem času bolj vlogo misel državnega udruženja in pa misel, da se je treba otresti tujega vpliva. Vspehi so pa tudi sad strašnega nasilja. O svobodi ni govora. Celo Ljening, očaj boljševikov, označuje svoj poizkus za mrtveca. Iz zgodovine - poudarjamo - se lahko učimo, da vsi dosedanjji poizkusi, razrušiti temelje človeške narave, niso imeli trajnega uspeha. V tem oziru je resnici najboljša zaveznica živa zdrava človeška narava sama. In kakor se ne more ustaviti in meriti teka zemlje in solnce v nasprotno smer, tako je tudi zaman ves trud boljševikov, za nasilno odpravo zasebne lasti in za uničevanje družine, ker je protinaravno. Pač škoda toliko krvavih žrtev, ki so padle za to blodnjo bolne človeške družbe.

Konec.

Glede nas Slovencev pripomnimo, da smo premajhen narod, ki bi zamogel brez občutne vsestranske škode prenesti take nasilne poizkuse. Splah pa pri nas ni predpogojev za boljševiško seme, saj nismo narod bogatinov - kapitalistov, ampak narod trpinov - proletarcev. Prav je rekel nekdo: »Kaj hoče pri nas boljševizem, ko itak pri nas ničesar ne vdobi, saj smo po vojski vsi postali pravi nemaniči.«

Našim čebelarjem.

Delo pri naših čebelicah je letos zgodaj pričelo, kajti tako lepega vremena, kakor v tem času, ni bilo že več let. Čebelice izletavajo v teh dneh, da je veselje; oživele so k novemu življenju, k novemu delu ter vabijo svojega gospodarja, da jim posveti vso pozornost.

Že pri prvem izletu zapazi dober čebelar, kako so čebele prezimile. Čebelar mora ob takih lepih solčnih dnevih panjem odpreti žrela, da se zamorejo čebele osnažiti. Pri prvem izletu pa povej ženskam, dragi moj tovariš čebelar, naj nikar ne stavijo sušiti perila v bližini čebelnjaka, -- že veš zakaj.

Opazuj svoje čebelice pri prvem izletu in prepričaj se boš, v kakem stanju so tvoji plemenjaki. Razburjeno letanje čebel po bradi panja ti pove, da je družina zgubila matico. Se bolj se o tem prepričaš, ako odpreš panj; zadoni ti nasproti nekaj dolgotrajn tuleč glas. Zaznamuj tak panj ter združi ga o prvi priliki s čebelno družino, ki ima mlado matico. Seveda se mora tako delo opraviti le pri lepem vremenu. K prvemu spoladanskemu delu spada tudi to, da osnažiš podove panjev ter se pri tem delu prepričaš tudi ali imajo čebele še zadostno zalogo živeža, kajti v tem mesecu imajo močnejši plemenjaki že zalogo in porabijo vsled tega mnogo več hrane, nego v prejšnjih mesecih. Kdor ima še kaj medu v zalogi, lahko pomagata plemenjakom, drugače je pa za čebelarja, ki nima ne medu, ne sladkorja. Z žalostjo more gledati, kako mu ljube živalice za lakoto hirajo in slednjič poginejo. Bridka skušnja čebelarja izuči, da na jesen vzimi le toliko plemenjakov, v kolikor jih upa preskrbeti s potrebnim živežem in to vsaj do konca meseca marca.

Objubljenega sladkorja za pitanje čebel nismo do danes še prejeli. Temu je vzrok štrajk železničarjev in ne malo tudi sveti birokracij, ki tako počasi rešuje uradne zadeve.

Opozorjam čebelarje, da bodo pravčasno po »Goriški Straži« obveščeni, ko dobimo sladkor.

Nekateri čebelarji povprašujejo, kje bi dobili razne potrebščine. Vsem tem naznamam, da je v Italiji več tvrdki, ki se pečajo

z izdelovanjem čebelarskih potrebščin, te so: Dino Scaffai, Firenze, Via Zannetti 3; Apicoltura Bagnuzzi, Codogno, Provincia Milano; V. Asprea, Gallina, Reggio Calabria; ta tvrdka izdeluje tudi voščene medstene, ki stanejo kilogram, po 12 Lir. Kdor pošlje tej tvrdki vosek, mu predela kilogram voska v medstene za 2 L. K sklepu naj povem, da je pristopilo k našemu društvu že čez 160 čebelarjev. To je lep napredek naše organizacije, ki bo gotovo izkazala lepe vspehe, ko nastopijo normalne razmere, saj nas čaka še mnogo dela, da povzdignemo čebelorejo do zadovoljive stopinje.

Vsak čebelar bodi naročnik »Goriške Straže«, v katerej bo čital potrebna pojasnila glede čebeloreje. Čebelarji le občajte se do podpisanega za pojasnila glede čebeloreje, presim vas pa, da članarino ne pošljete njemu, marveč blagajniku gosp. Francetu Golja, učitelju v Zaloščah p. Dorndberg. Mnogo je še čebelarjev v naši deželi, ki niso še člani našega društva. Taki člani ne bodo deležni vspehov naše organizacije. Zategadelj vas podpisani vnovič vabi k pristopu. Članarino naj vsak pošlje zgoraj imenovanemu blagajniku, podpisani naj pa po dopisnici naznani število vzimljenih plemenjakov in istočasno sporoči koliko sladkorja potrebuje.

Francišek Kašca,
nadučitelj v Tolminu.

Dopisi.

Iz Bovca. Velika nesreča se je zgodila v Bovcu dne 3. t. m. Oče in sin Ivan Kravanja in njegov sin Franc, sta šla, da si nabavita v italjanskih kavernalah v »Naklu« stavbenih predmetov, železnih traverz. Že tekom dopoldneva se jima je pri njihovem opravilu začela zasipati kaverna, toda kljub temu sta nadaljevala svoje delo. Tekom popoldneva zdrži naenkrat več grušč v dolžini kakih 30 m in pokoplje pod seboj oba nesrečneža. Do danes je bilo še vse kopanje in iskanje brezuspešno.

Nereča, ko začne ne počiva. V nedeljo po veliki maši zopet naenkrat razburjenje in žalost med ljudmi. V Dvoru pri Bovcu je povozil vojaški avtomobil 14letnega Fr. Kenda iz Dvora. Bil je v trenutku mrtev; preželo ga je čez prsa. V koliko tiči krivda na šoferju bo pokazala preiskava. Pribijamo pa, da človek na cesti ni nikdar varen življenja pred temi avtomobili, ki drvijo po naših cestah kot razdivjani kljub vsem ostrim ovinkom. Čuda da se ne zgodi še več, posebno, kadar se šoferji vračajo s svojih izletov ozir. plesov dnov, ko so še bolj razvetni. Sicer se sreča za nas, da se to vrši navadno proti jutru.

Vprašali smo že večkrat zakaj zdržuje generalni civilni komisarjat v Trstu izdaje koncesije domačemu avtomobilnemu društvu. Vprašanje ponavljamo, z vojaškimi korijerami občinstvo ne upa potovati, ker ima le eno življenje.

Iz Srpence. Veliko se od sedanjih merodajnih krogov obljubljuje ali ti si mislijo, objubljeni in dati je preveč, in res, se tudi večinoma nič ne dobi.

V gorenji Soški dolini je srpeniško polje menda najbolj uničeno, kajti skoraj 4 leta se se po tukajšnjih najlepših njivah in travnikih postavljale barake; te barake pa niso bile lesene, ampak zidane in večinoma s cementom tlakovane.

Na Srpenci (za Polovnikom) je bilo nekako zavetišče skoraj za vse bolno ali počitka potrebno vojaštvo druge armade, kajti barak je bilo postavljenih čez 360. Kako polje izgleda, si tedaj zamore vsako misliti in domov prihajajoče ljudstvo večinoma svojih njiv in travnikov niti ni poznalo in tim manje so se pa mejniki zamogli dobiti.

Opetovano je tukajšnji gosp. gerent prosil, da bi se poslalo kakšnega zemlje-merca, kateri bi polje po mejnikih uredil, ko se je občinska mapa v Kobaridu dobila, ali do sedaj brezuspešno čakamo zemlje-merca. Nujno potrebna bi bila ta ureditev, pri kateri bi se obenem lahko tudi cenila škoda, in bi potem posamezniki po možno, sti čistili svoje polje; kajti sedaj večina prebivalstva ne mara pričeti z delom, češ, ako polje uredim in cement, kamenje, sipo in zidove odstranim ter jarke zasujem, mi škoda ne bo povrnjena in še manj mi pa moje delo plačajo.

Iz krogov brisških kolonov. Kakor mnogo druga, tako je moralo naše kolonsko društvo vsled vojne prenehati z delovanjem in je počivalo skoro 6 let. Nujna potreba pa je napolnila naš odbor, da je pričel s predpripravami za poživitev našega društva in sklicanje občnega zbora. V kratkem zberemo tedaj naše raztresene ude in se postavimo na branik za naše življenske potrebe. Prvo nedeljo tega meseca se je vršil v Gorici pri komisarjatu za samoupravne zadeve sestanek, na katerem se je razpravljalo o obnovitvi opustošenih zemljišč. Briske kolone je ob tej priliki zastopal g. Jernej Bratuž iz Števerjana. Značilno je, da so pri sestanku vsi činitelji naglašali potrebo odprave kolonata. Mi sicer

ne vemo, če so bile besede vseh govornikov odkritosrčne, vendar pa je razvidno iz tega, da si nikdo ni upal na sestanku odkrito pobijati misel o odpravi kolonata. --- Prihojanje nedelje se bo vršilo pri komisarjatu drugo posvetovanje. G. Bratuž bo ob tej priliki izročil sledečo izjavo kolonskega društva: Društvo brisških kolonov je vzelo na znanje poročilo g. Jerneja Bratuža glede premoitovanja kolonskega uprašanja, ki se je vršilo dne 1. t. m. pri komisarjatu za samoupravne zadeve. --- Omenjeno društvo pozdravlja z veseljem vsaki pokret v svrhu izboljšanja obupnega stanja kolonov, zahteva pa, da bodi akcija v tem oziru predvsem odkritosrčna, konstatira dejstvo, da je na sestanku vladalo med strokovnjaki, lastniki in kolonski glasno naziranje, glede potrebe, da se odpravi kolonat, izjavlja, da bo v tem smislu delovalo skupno z sotrpini iz Furlanije, si pridržuje pravico, z vsemi v okviru postave dovoljenimi sredstvi delovati na to, da se uveljavijo opravičene zahteve kolonov.

Lokavec pri Ajdovščini. Pevski zbor nam je priredil veselico v soboto dne 14. in v nedeljo dne 15. t. m. Sobotna prireditve je bila bolj podobna glavni skušnji, ki navadno ne gre dobro, zato je bil pa nedeljski nastop prav lep. Kdor se je udeležil sobotne prireditve in je prisostvoval veselici tudi v nedeljo, moral je biti naravnost presenečen. Tako sigurnega nastopa pevcev in igralcev nismo pričakovali. Enodejanka »Dr. Hribar« igrala se je skoro brezhibno. Vloge so igralci dobro znali; nekaterim bi bilo treba več gibčnosti in manj zibanja. Prav dobro sta igrala stari Radič in njegov sluga France. Vsem je ugajala času primerna deklamacija, ki jo je res lepo deklamirala g.čna Ida Slokarjeva. Gospodični sestri Spacapanovi sta nam zapeli prekrasni naš »Rudeči safaran« tako lepo, da so poslušalci kar strmeli. Altistinja kar očara poslušalce s svojim krasnim glasom. Reči se mora, da je bila to najlepša točka programa. Gospodični sta želi mnogo pohvale. Pevski zbor peče dobro. V nedeljo se je res izkazal. --- Želeti bi le bilo, da vzamejo naši zbori na deželi lažje in narodnemu motivu prikrojene speve, ki ljudstvu bolj ugajajo in ne delajo pevčev težkoč. Petje vodi g. nadučitelj Rajer.

Le tako naprej Lokavčani! Občinstvo stoji za pevskim zborom ker je željno kulture, ki se kaže na naših odrih in ne na »kvadril« kakor mnogi mislijo. Vdeležba je bila obkrajat zelo velika, tako da so ljudje skoraj napolnili obširni prostor lepo okrašene skladišča g. Hmelaka.

Naj omenimo še, da je bila pri sobotni prireditvi častno zastopana tudi oborožena sila, ki je pa v nedeljo izostala. Vdeležila sta se nedeljske prireditve samo dva oborožena moža, ki sta prišla pa bolj iz radvednosti, ker se jim zelo dopade naše mirno ljudstvo o kojem pravijo, da je »gente meravigliosa«.

Le po tej poti naprej, vrli Lokavčani. Dal Bog, da bi pri prihodnji prireditvi videli združen nastop pevskega zbora in godbenega društva, kar bi bilo onim in drugim le v čast!

Bilje. Pretečeni ponedeljek sta se poročila v Biljah Ivan Zorž in Helena Čuk. Novoporočenka je bila prednica Marijine družbe in že več let cerkvena pevka. Kot prednica Mar. družbe si je s svojo gorečnostjo in odločnostjo pridobila ljubezen in spoštovanje vseh družbenic, - kot pevka je ne le s svojim ponosnim in krepkim sopranom, temveč tudi s svojo požrtvovalnostjo in točnostjo mnogo pripomogla, da prepeva v cerkvi vsako nedeljo tako močan in izboren pevski zbor. Cela Marijina družba kakor tudi vsi pevci in pevke kličejo novoporočencema iz srca: Obilo sreče in blagoslova v novem stanju!

Marijina družba iz Bilj se zahvaljuje Heleni Čuk, ki je ob priliki svoje poroke darovala za družbo 40 L. Bog plačaj!

Marijino Celje. Na Marijinem Celju ste spet oživeli kat. slov. izobr. društvi in Marijina družba. Priredila se je v nedeljo, dne 15. febr. t. l. lepa veselica s krasnim vspreodom. Pevci in igralci so svoje vloge izvrstno izvršili in igrali. Za obilno vdeležbo se zahvalujeta odbora.

Politični pregled.

Francosko-jugoslovanski vojaški dogovor. - Zadnje dni se vse svetovno časopisje bavi z novico, katero je prva prinesla »Idea Nazionale«, namreč da se je med Francijo in Jugoslavijo sklenil vojaški dogovor, čigar glavna točka naj bi bila prepustitev Kotora Francoski za mornariško oporišče. Vojaški pogovor določa pogoje, ki vežejo Jugoslavijo in Francijo za slučaj spora med Francijo in kako sredozemsko državo. Listi so prinesli celo besedilo tega dogovora z vsemi podrobnimi določbami. Ni čuda, da je Italija začudeno dvignila svojo glavo, in se obrnila na Francijo s vprašanjem: kaj pa praviš ti na to? - Saj bi bil tak dogovor naperjen naravnost proti Italiji.

In Francija je začela tajiti, da o vsem tem ničesar ne ve, in že nad teden dni se rotí in zaklinja, da je nedolžna. Dementi za dementijem pošilja v svet, ki pa le sumljivo gleda in zmajuje z glavo.

Francosko poslaništvo v Rimu sporoča: „Francoski poslanik je dobil na svoje poročilo o pisanju nekaterih italijanskih listov tale odgovor od francoske vlade: Ne francoski vladi ne nobenemu njenih diplomatskih in vojaških uradov ni bilo prav nič znanega o jugoslovanskih predlogih; francoska vlada je doznala o teh domnevnih razkritjih šele iz priobčitev lista „Idea Nazionale“. Četudi predpostavimo, kar nam ni znano in o čemer absolutno dvomimo, da je belgrajska vlada nameravala predložiti ta načrt francoski vladi, francoska vlada ga ni nikoli prejela in ni mogla dosledno potrditi prejema. Te listine se torej morajo smatrati za izmišljene, kakor tudi so.

Iz Londona so poročali da je imel tam sam ministerski predsednik Millerand dolg pogovor z Nittijem, tekom katerega je Millerand odločno zanikal vest o jugoslovansko-francoski zvezi.

Francosko poslaništvo pa poroča: „Neki italijanski jutranji list je priobčil brzojavko svojega londonskega poročevalca o pogajanjih glede francosko-jugoslovanske vojaške zveze; v tej brzojavki se je govorilo o pogovoru med g. Nittijem in g. Millerandom. Francoski poslanik je pooblaščen na izjavo, da g. Millerand ni imel z g. Nittijem v Londonu nikakršnega tozadevnega pogovora. Kakor pogovor sam, tako tudi izjave, ki se pripisujejo Millerandu, so izmišljene od prve do zadnje besede. Francoski ministerski predsednik ni imel omenjenega pogovora ne z italijanskim ministerskim predsednikom ne s kakim drugo osebo. Poročilo iz Londona je torej popolnoma od začetka do kraja izmišljeno.

Francija noče torej prav ničesar vedeti o kakih zvezeh z Jugoslavijo, listi pa so priobčili predloge jugoslovanske za dogovor, prinesli so odgovor Francije, in danes naj bi na tem ne bilo niti besedice resnice. Kdo ve, kaj in koliko resnice je na tem!

Ministerstvo Davidovič v Belgradu je odstopilo. Regent Aleksander je demisijsko ministerstva sprejel in prosil ministro, naj vodijo nadalje svoje posle, dokler se ne sestavi nova vlada.

Lansing odstopil. — Državni tajnik Lansing je predsedniku ameriških držav, Wilsonu, predložil svojo demisijo, ki je bila tudi sprejeta. Govori se, da je Lansing odstopil zaradi spora z Wilsonom, ki mu je očital, da je zlorabil svoje mesto za časa njegove bolezní. To je prvi slučaj, da je v ameriških državah odstopil državni tajnik pred pretekom dobe njegovega predsedništva. Kdo ve, kaj tiči vse za tem divna možena, ki sta imela prvo besedo v Parizu, in kdo ve prav za prav, zakaj je Lansing odstopil. Gotovo je, da mož ne bo molčal, in da bo svetu razkril mnogo stvari, ki bodo zelo zanimive.

Frank Polk, ki je bil nadomestil Lansinga na pariški konferenci, bo vodil začasno posle državnega tajnika. Vsled zdravstvenih vzrokov ni sprejel definitivnega imenovanja. Merodajni krogi izjavljajo, da jim ni znano, na koga pade Wilsonova izvolitev.

Carigrad ostane Turkom. Na mirovni konferenci prevladuje mnenje, da se turškega cesarstva ne sme raztrgati, vsaj preveč ne, da bi iz tega ne nastali večni prepri in spori. Zato se bo Carigrad prenesel turškemu sultanu z vsem ozemljem, ki se raztega do gedališke črte; nad turškimi financami pa bo čvlo mednarodno nadzorstvo, in mednarodne čete bodo stražile morske ožine in Bospor.

Na francoskem je bil za predsednika poslanske zbornice izvoljen radikalec Peter s 372 od 405 oddanih glasov. Mesto predsednika poslanske zbornice je zavezal prej Pavel Deschanel, ki je bil izvoljen za predsednika francoske republike.

Nova nota zaveznikov, s katero zahtevajo od Holandske, naj jim izroči bivšega nemškega cesarja, je bila 12. t. m. v Londonu podpisana od vseh ministerskih predsednikov in odposlana holandski vladí. Menda bo zdaj konec njenega obotavljanja. Naj bo kdo cesar ali prostak, kdor je zločinec mora, pred sodišče, da prejme zasluženo kazen. In večjega zločince ni še nosila zemlja, kakor je bivši nemški cesar Viljem, ki je skoro celo Evropo potopil v morje krvi! Zato je prav, da zavezniki ne odnehajo in da hočejo Viljema na vsak način soditi.

Na Ogerskem hočejo na kraljevskem prestolu na vsak način imeti kakega člana habsburške monarhije. Sedanjí ministerski predsednik Huszar se ogreva za mladega Otona, sina bivšega avstrijskega cesarja Karla, in pravi, da je ta Otonova kandidatura zelo z navdušenjem sprejeta od ogerskega naroda. Ogerska vlada se bo uprla antanti, ako bo hotela braniti temu Habsburžanu na ogerski prestol.

Brusilov v boljševski armadi. Znani ruski vojskovodja Brusilov, ki je z ogromnimi človeškimi žrtvami vodil ofenzivo

proti avstrijskim in nemškim armadam, je danes general na čelu ruskih boljševskih čet, ki prodirajo proti mejam Poljske, da udero v to novo državo.

Ko je bil na Trockijevo povelje ustremljen general Rusky, tedaj je hotel Brusilov maščevati svojega starega bojnega tovariša in je hitel na pomoč Kolčakovim in Djenikinovim četam, ki so se bile proti boljševikom. Na svojem potu pa je bil Brusilov od boljševikov ujet. Tedaj je Trocky ukazal mlajšemu sinu Brusilovemu, naj vstopi v rudečo armado, in da od njegovega zadržanja bo odvisna osoda njegovih domačin.

Nato se je mladi Brusilov tako hrabro boril proti Djenikinu, da je bil predlagan za odlikovanje. Toda nekega dne so bile čete, kjer se je nahajal tudi mladi Brusilov, poražene, in on sam je bil ujet.

Mladi Brusilov je bil obsojen k smrti; neizprosno je bil Djenikin; velel je mladega Brusilova ustreliti, kar se je tudi zgodilo.

Kakih petnajst dni potem je Trocky s par suhimi besedami naznanil staremu Brusilovu strašno vest. Mislili so, da zblazni od bolečine. In od takrat je imel samo edno misel: maščevati svojega sina. V ta namen je pisal Trockemu, da bi rad stopil v službo proti Djenikinovim armadam; in Trocky ga je imenoval za generala edne boljševiške rudeče armade.

Domače vesti.

Smrtna kosa. V sredo zjutraj je preminel vsled srčne kapi v Lokavcu tamošnji nadučitelj, Albert Rajer iz znane Rajerjeve družine, brat tukaj. trgovca in sestrička Evgena Rajer. Zapuščča soprogo ter 3 nedoletne hčerke. Družini in sorodnikom naše iskreno sožalje!

Himen. V nedeljo se je poročil v Gorici g. Anton Sviligoj, poslovođja prodajalne kat. tiskovnega društva, z gospico Minko Tomšič iz Kamnika. Novoporočencema kličemo: Na mnogo srečnih let!

Poročilo. 17. tega meseca se je poročil v Gorici g. Damir Fajgel, tajnik »Zveze slovenskih županstev« z gospico Pavlo Čej iz Gorice. »Goriška Straža« se prav iskreno pridružuje krogu njegovih častiteljev, in želi vrlému paru prav mnogo vedrih in žarkih, čilih in jakih let!

Rodoljub z dežele nam piše: »Ker smo popolnoma ločeni od srca Slovenije, od svojih bratov in sester onstran premirne črte, odkoder ne moremo dobiti raznega potrebnega čtíva, dobrih knjig, ki jih je tu skoro vse požrl vojni moloh (na mnogih krajih po lastni zanikrnosti), zaraditega je dolžnost tukajšnjih izobražencev, da podajo ljudstvu zopet potrebne dušne hrane na mnogoterih poljih.

Dokler se pa razmere ne zboljšajo, bi bilo najenostavnejše, da bi služil v to Vaš cenj. list, ki je sicer političen tednik, pa vsekako bi lahko imel »kotiček« za razne stvarne podatke iz kmetijstva in gospodinjstva ter zdravilstva (higijene), zlasti ker je mnogo naročnikov deklet in mladencev. Tako bi služila »Gor. Straža« za nekak začasen vir znanja našemu ukazljnemu ljudstvu na deželi.

Odgovor uredništva: To misel pozdravljamo tudi mi z veseljem in radi oddamo »kotiček« v našem listu brezplačno za gospodarske in gospodíjske nauke in spleh za vse, kar utegne biti v pouk našemu ljudstvu. Ker je »Jože« za ognjiščem« iz neznanih vzrokov nagloma umrl, je ta predalček v našem listu na razpolago, kdor bi se ga hotel poslužiti s kratkimi, poučljivimi spisi.

Nesreča z granatami. 16. t. m. je ponesrečil z granato neki Erzetič Jožef iz Kožbanc. Edno roko mu je odneslo, drugo pa zdrobilo, enako mu je odneslo edno nogo in drugo pa zdrobilo, pri tem je izgubil obe oči in dobil še druge poškodbe. Umrl je drugi dan v goriški bolnišnici.

Isti dan je ponesrečil z granato Čeh Jožef iz Brestovice. Zbiral je drva, pa je pod drvni ležala ročna granata, ki se je sprožila. Izgubil je edno oko, roko pa ima poškodovano. Zdravi se v goriški bolnišnici.

Isti dan je granata zdrobila zgornje stegno 16-letnemu Hermanu Čej-u iz Lokvi. Glavo ima poškodovano in roko. — Zdravi se tudi pri usmiljenih bratih v Gorici.

Zopet se množijo nesreče z granatami, zopet se polni s temi nesrečneži goriška bolnišnica. Ali bodo vsaj te nesreče zmođrile vsaj druge ljudi, da bodo v prihodnje previdnejši in da ne bodo lehkomišlno tvegali svojega življenja! Torej, pozor pred granatami in pamet!

Poročila iz zborovanja »Zveze slov. županstev«. Naprošeni smo sporočiti cenj. čitateljem, da so danes ta poročila izostala, ker je bil g. tajnik županske zveze zadnje dni bolan. Priobčijo se v prihodnjih številkah.

Tolminska kranjčica in posojilnica je pričela poslovati s 1. februarjem v Tol-

minšt. 122 (v Laharnarjevi hiši). Uradni dnevi so: vsak četrtek in vsaka nedelja od 9 do 12 ure dopoldne.

Iuenovanje. V goriški bolnišnici usmiljenih bratov je za priorja imenovan došednji pisarniški kanceler, **br. Rajmund Bernardžik**, ki že nad dvajset let deluje v tej bolnišnici. Znan je po svoji vljudnosti, pridnosti in požrtvovalnosti, in bolnišnici se more samo častitati, da je zopet dobila vnetega in vrednega predstojnika.

Konečna ureditev valute v naši provinci. Kakor je bilo določeno s kraljevim dekretom dne 27. novembra 1919 št. 2227 glede reditve valute, se opozarja občinstvo, da se z dnem 25. t. m. začne izplačevanje dodatka 20% in sicer pri istih poštnih in davčnih uradih, kjer so se krojne zamenjale v lire, in sicer proti izkaznici, ki se je takrat menjalcu izročila, katera izkaznica se po izplačitvi 20% obdrži pri menjalnem uradu. Do 5000 lir se bo izplačevalo v denarju, za to, kar je čez, pa se bodo strankam zopet izdali posebni državni »boni« ali denarna poverila.

Vidiranje potnih listov za Jugoslavijo. Potni listi za potovanje v Jugoslavijo, poslani v vidiranje po pošti, se ne bodo vidirali več, ako niso poslani v priporočenem pismu z istočasno na zunaj jasno dakazano denarno svoto: 15 lir pristojbine in znamkami za pošno pristojbino. Denar naj se torej pošilja v denarnem pismu ali po poštni nakaznici, ne pa da bi se vlagal v pripročena brez navedbe vsebine ali celo še navadna pisma, ker delegacija nima tako nikakršnega jamstva, da je pismu tudi v resnici priložena dotična svota. — Potnim listom mora biti tudi priloženo potrdilo ali občinskega, župnega, ali kakega drugega urada, da navedbe zlasti o namestu potovanja odgovarjajo resnici. Drugače se potni listi ne bodo vidirali.

Obvestilo. Dne 29. t. m. poteče rok za dvig avstro-ogrskih bankovcev, ki so bili strankam ob priliki zamenjave avstrijskega denarja v lire zaplenjeni. Kdor je dobil uradno obvestilo, da mu je ta denar na razpolago, naj tedaj ne zamudi omenjenega roka.

Izlet goriške slovenske mladine. V nedeljo, dne 22. februarja 1920 podvzame goriška slov. mladina izlet v Brda in sicer Gorica - Grojna - Števerjan - Kojsko in nazaj skozi Oslavije - Pevmo. Zbirališče Ljudski vrt (Vogal, kine Edison). Odhod iz Gorice točno ob 9.45 uri predpoldne. — Okrepčevanje preskrbi gostilna Marinič v Kojskem. Zabava preskrbljena. Povratek v Gorico točno ob 17.30 uri. Vsi ljubitelji narave so s tem vljudno naprošeni, da se polhoštevilno udeleže tega izleta! V slučaju slabega vremena, je izlet odnešen do novega obvestila. Odbor.

Laški listi so prinesli iz Vrtojbe dopis, kakor bi se bilo tam ljudstvo vzdignilo zoper karabinirje (ribellione contro i carabinieri). Tako so pa kričali, da bi prikriki krivičnost umora, katerega žrtve je bil dvaindvajsetleten mladenič. Ta mladenič se ni s silo zoperstavljal karabinirju, marveč je bežal in je bil na begu od zadaj zadet skoz srce.

Našo mladino resno svarimo, naj živi trezno, naj se vede dostojno in naj bo poštena. Tista komedija z odpeljanim vozom v Vrtojbi kaže veliko mladinsko lahkomišelnost, ki vodi k žalostnim posledicam, če se ji pridruži še pijanost. Torej pamet in treznost!

Občni zbor »Slov. kršč. soc. Zveze« v Gorici ne bo 24. febr. kakor je bilo pomotoma objavljeno temveč v četrtek, 26. febr. v Gosposki ulici št. 4 ob 10 uri dop.

Kanonik Mons. Slavec je imenovan za generalnega vikarja za slovenski del tržaške škofije. Častitamo!

Popravek. Za »Sol. Dom« je daroval g. Fran Čučat Lir 5, in ne Fran Češčut kot je bilo pomotoma v zadnji števi. »Gor. Straža« objavljeno.

Razno.

Jugoslavija ima tristo tisoč sirot, t. j. otrok brez staršev. Za vse bo skrbela država.

»Hrvaška premožočnost«. Pod tem naslovom se huđuje »L' Era Nuova«, ker poštni in telegrafíčni urad v Dubrovniku ne sprejema pisem ne brzojavcev v italijanskem jeziku. Neki Italijan, da je moral iz Dubrovnika brzojaviti v Rim v angleškem jeziku! Saprabol! To je strašno. Tega pa ti gospodje ne pomislijo, da mora Slovenec, če hoče brzojaviti komu v tem ozemlju ali v Jugoslavijo, to storiti v francoskem, angleškem ali nemškem jeziku! Kar boli tebe, boli tudi tvojeja soseda, ki ti v politiki vrača nemilo za nedrago!

Za sadjerejce. Mesec februar je najpripravnejši, da se sadno drevje osnaži. Staro skorjo in mah je treba ostrgati z debela, deblo pa namazati z apnom. Lahko se že pripravijo cepiči, ki pa se morajo v kleti zakopati v zemljo, da se ne posuše ali ne poženejo popkov. Pritlična drevesa se obrezujejo; ravno tako žive meje. Rane je treba zamazati z voskom ali vsaj s premešano ilovico. Pripraviti je kole in ure-

diti sadjerejska orodja. Goseničja gnezda naj se oboro z drevja, zemlja okrog drevja pa se naj okoplje in zrahlja.

Nadomestilo za petroleje je iznašel Amerikanec Andrad. To je nekak prah, ki se zmeca z vodo, a ta mešanica bajé gori ravno tako dobro kot petroleje. Za 65 vin. je mogoče napraviti štiri litre te mešanice. Bomo videli, kaj je na tem resnice, in kdaj pride ta prah k nam.

Razmere v Odesi ob boljševiški zasedbi. Povest o zopetni osvojitvi Odesa in pustošenju v mestu je najstrašnejše poglavje boljševiške zgodovine. Mesto so zasedle rdeče čete vsled vstaje naroda, ki je vedel, da je morala Djenikinovih čet vsled stradanja zelo padla. Pustošenje po mestu je trajalo brez prenehanja dan in noč. Najboljši meščani so se pobijali pred očmi Djenikinovih častnikov, ki so vložili vse svoje sile, da bi potlačili vstajo. Obrežje je branila četa kadetov, ki so večinoma bili nižji kot njihove puške. Ta četa je imela velike izgube. Končno so jim prihтели na pomoč angleški mornarji. Okoli 12 tisoč beguncev iz Odesa se je zateklo na angleške ladje.

Boljševiška nevarnost. Bivši predsednik ruske dume in vojni minister Gučkov se je izrazil napram zastopniku kulturne lige, da obstoji za Evropo resna nevarnost boljševizma. Stanje Evrope, ne le Nemčije, še ni bilo nikdar tako kočljivo. On dvomi, da bi se posrečilo diplomatskim putem ustaviti boljševiški pohod proti Nemčiji.

G. Mazzini.

Domovina ni ozemlje; ozemlje ji je samo temelj. Domovina je ideja, ki klije iz njega; je misel ljubezni, čut skupnosti, ki spaja v eno vse sinove tistega ozemlja.

Domovina je ena, nedeljiva. Kakor se člani družine ne veselijo skupne mize, če je eden od njih daleč, ugrabljen bratovski ljubezni, tako se tudi vi ne veselite in ne najdete pokoja, dokler je del ozemlja, na katerem se govori vaš jezik, odtrgan od Naroda.

Brez svobode ni resnične družbe, ker med svobodnimi in sužnji ne more obstojati združeno, ampak le oblast enih čez druge. Svoboda je sveta, ko posameznik, čigar življenje predstavlja.

Vsaka prenesramna tiranija vede nezgrešno, po desetih, dvajsetih, tridesetih letih do še večjega razvoja svobode: snovanje človeškega duha je po naravnem zakonu sorazmerno pritisku, ki ga mora prenašati. Ali bomo zategadeli postavljali oltarje tiranom?

Vprašanja in odgovori.

M. V. E. V. žena, ki ji je vmlr mož 21. 3. 1919. v voj. bolnišnici ob Tagliamentu, in ki je prejela zadnjo druž. podporo okt. 1918, že dvakrat prosila potom županstva pri civ. kom. v Pestojni, da se ji izplača, kar ji pristaja (t. j. 6 mesecev po smrti moža druž. podpora in dalje penzija), naj gre osebno na civ. kom. in energično urgira.

f. g. h. 1920. 1.) Do koca m. l. se je plačala druž. podpora po ključu 40%. Doplačalo se ne bo ničesar. Od 1. jan. 1920 so zistirane druž. podpore do tozadevne rešitve gen. civ. kom. v Trstu.

2.) Družina invalida s trajno invaliditeto in trajno invalidno penzijo nima pravice do družinske podpore.

L. P. Italija odškoduje svoje državljane, ki so bili v Avstriji internirani, drugih ne. Sicer pa si v tem pogledu ne obetajte veliko.

Slap ob Idrji. Ako je bila baraka Vaša last, in so jo italijanski vojaki uničili, zahtevajte od dotične komande ali novo barako ali odškodnino. Sicer pa za škodo, ki jo napravijo vojaki samovoljno brez povelja, ni odgovorna komanda, temveč se je v takem slučaju držati provzročiteljev.

M. Pirjavec. Deželna zavarovalnica goveje živine posluje v Gorci pri dež. odb.

M. Šp. L. Glede zabojev ki sta se Vam med vožnjo izgubila, in za kar ste reklamirala, urgirajte rešitev reklamacije. Kr. komisariat Vam polo za odmero občne pridobnine v slovenskem jeziku ni hotel dostaviti, temveč samo v nemško-ital. izvodu. Vstrajajte pri zhtevi, da se Vam dostavi pola v slov. izvodu, in posluje z Vami v slov. jeziku.

Druge popraševalce prosimo potrpljenja, pridejo vsi na vrsto.

Listnica uredništva.

Dopisov, ki zadevajo ka ke osebnosti ne sprejemamo. Tako smo tudi odklonili dopis, ki se pritožnje nad slabo upravo pri »Edinosti«. Kdor ima zoper koga ali zoper kako stvar kako pritožbo, naj to osebno opravi z dotično stranko ali uprav o

Za kratek čas.

Sprevodnik potniku, ki rine v železniški voz: »Ali ste Vi, gospod, nekakšni?«

Potnik: »Kaj še! Tega še poznam ne! Jaz sem Štemburjev Urban, mesar v Suhemdolu!«

—:—

Sodnik: »Vi ste obtoženi, da ste tožiteljici rekli: pošast, coprnica, sita kača... Ali se to ujema?«

Zatoženec: »To se najbrže vse ujema, ali jaz tega nisem rekel!«

Dobra stroka. - Skalar toži gospodu župniku: »To je res velik križi! Človek že ne ve, česa naj izuči svoje otroke. Vse trgovine in obrti so že prenapolnjene. - »Pustite svoje otroke, da postanejo pošteni ljudje.« -- pravi gospod župnik. »V tej stroki jih ni veliko.«

Brez poletja. - Gospodar: »Kako je to, gospod Čaven. Vi ste mi vendar obljubil, da mi poleti vrnete denar, ki sem vam ga bil posodil!« - Gospod Čaven: »Se ve, da sem to obljubil. Ali letos nismo imeli nobenega poletja!«

TEDENSKI KOLEDAR. FEBRUAR.

22. Nedelja, 1. postna, Stol sv. Petra v Antijoh.
23. ponedeljek, Peter Damijan, Marijeta Kortonska;
24. torek, Prestopni dan, (kdor ne ve, pri čem je, obhaja ta dan svoj god);
25. sreda, † Kvatre, Matija*);
26. četrtek, Valburga, Viktorin;
27. petek, † Kvatre, Porfirij;
28. sobota, † Kvatre, Leander.

*) Svet' Matija - led razbija, Če ga ni, - ga naredi.

Colič Ivan
in
Markočič Karolina
poročena.

Ljubljana-Stančič 1. feb. 1920.

Zobozdravniški atelje

ADOLF KOLL

Gorica, Corso Vikt. Emanuel II.

I nadstropje.

Posluje od 9. do 12. dopoldne

in „ 2. „ 5. popoldne,

Knjigarna Katol. tisk. društva

ujudno naznanja čč. cerkvenim oskrbn-

ništvom, da ima večje število

muzikalij in pesmaric v zalogi.

Predžagarja,

z daljšo prakso, ki umé žagati na ve-

nicijanko, polnojarmenik in

brusiti žage na smirkelij

sprejemem takoj v službo kot

=== ŽAGOVODJO. ===

Prednost: starejša, samostojna in energična moč. Ponudbe s prepisi spričeval in zahtevo plače na:

A. ROVAN,

parna žaga, COL pri VIPAVI.

Naznanjam slav. občinstvu, da sem svojo krojačnico premestil iz I. nad. v pritličje v isti hiši.

Obenem naznanjam, da se mi je posrečilo, nakupiti veliko množino vsakovrstnega tudi črnega blaga še po zmernih cenah tako, da zamorem svojim cenj. odjemalcem ugodno postreči. Delo izvršujem točno, ker imam zadostno štev. kroj. pomočnikov. Dovoljeno je ogledati si vsakomur.

Priporočam se udani

Andrej Mavrič kroj. mojster
Piazza Grande 22 (Travnik 22).

VABILO

k

rednem letnem občnem zboru,

Posojilnice v Selu na Vipavskem,

reg. zad. z neomejeno zav.,

kateri se vrši dne 7. marca 1920. ob 10. uri predpoldne v hiši šte. 12.

Dnevni red:

1. Poročilo odbora
2. Čitanje računskega zaključka za 21 upravno leto 1919. in potrjenje istega.
3. Volitev nadzorstva,
4. Slučajnosti.

ODBOR.

Oglas.

Pianine in kratke glasovirje tudi poškodovane kupujem

Viktor Filipič

Via Formica št. 17 pri Kuljad.

Zavarovanči

Nižjeavstrijske deželne zavarovalnice

so naprošeni, da plačajo zaostalo in tekočo zavarovalnino gosp. :

Dragotinu Starec,

glavnem zastopniku

Vzajemne zavarovalnice

v Barkovljah pri TRSTU.

Za predtiske, risbe in vezila za zaročence, oblike i. dr. se priporoča, zagotavljajoč lične izvršbe, dipl. učiteljica ročnih del, Gorica, ul. Raštelj 3, II. nadstr.

Krojaškega pomočnika

: sprejme takoj krojaški mojster :

FRANC KLINEC

V VIPOLŽAH pri KOZANI (Brda).

Josip Fon

priporoča svojo ZALOGO

vsako vrstnik klobukov

Gorica Via Seminario št. 6.

Na prodaj so 3 sebe mobilje,

1 popolnoma novo, dve nekoliko obrabljene, dalje 2 oblačilni in 1 predelna omara, 1 posteljnak za dve osebi ter velik glasovir v dobrem stanu. Naslov:

ZIANI ALOJZIJ, mizarski mojster

Gorica - Via Morelli št. 9 - Gorica.

: Dobroznana oseba ki je vzela na :

: : : : : zabavi v : : : : :

: **CENTRALU** :

2 šerpi, naj jih takoj prinese v upravn.

ništvo »Goriške Straže«. : :

Knjigarna Kat. tisk. društva

GORICA (Montova hiša)

priporoča:

Getzemani in Golgota.

Premišljevanja in molitve v čast bridkega trpljenja in smrti našega Gospoda Jezusa Kristusa - cena v platno vezano 6 L.

Včna molitev

pred Jezusom v Zakramentu ljubezni - cena v platno vezano 6 L.

Solski molitvenik

cena v platno vezan 3 L.

Apostolski molitvenik

cena v platno vezan 2 L.

Marija Kraljica sre.

Nauk blaženega Grinjana Montarskega • pravi pobožnost do Matere božje - cena v platno vezano 3 L.

Oskar Bruggnaller

v Gorici, Nauska ulica št. 6.

Velika izbira rakev, umetnih vencev in drugih pogrebniških potrebščin. — Delo domače — cene zmerné. Naročila se izvršujejo točno.

Avstrijski denar, bodisi srebrni ali papirnat

se sprejme po dogovoru po najvišjih odstotkih.

Informacije samo do 20. februarja v GORICI Corso Verdi N. 30 na dvorišču levo pri

FRANCU ISTENIČ.

Goriška zveza gospodarskih zadrug in društev v Gorici

registrovana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici, Corso Verdi 32,

I. nadstr.,

uraduje vsak delavnik od 8. do 12. in od 3. do 5. popoldne.

Ob sobotah in pred prazniki pop. ter ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Priporočam svojo knjigovoznino!

BEDNAŘIK

Via Croce 6 (nasproti „Šolskega Doma“).

: Peter Gruden :

Gorica - Piazza Grande 6 - Gorica. Priporoča svojo zalogo najboljših vin mešanega blaga. Postrežba točna in solidna. Po okolici tudi na dom.

MIHA KOZMAN

Gorica, Via Rastello 27

Bogata zaloga kmetijskih, lesnih — kakor tudi zaloga hišnih in kuhinjskih potrebščin. Velika izbira krogelej za balincanje, steklenih izdelkov — — in inatih posod. — —

Knjigarna Kat. Tisk. Društva

Gorica, Montova hiša.

Zaloga na drobno in na debelo: Pisarniških in šolskih potrebščin. Cigaretni papir. Svalčice za cigarete. Razglednice, Pisemski papir. Podobe v okvirjih in brez okvirjev. Rožni venci, svetinje itd. Slovenske leposlovne knjige.

Dr. Valjavec, Italjansko slovenski slovar in Iskravec, Slovensko-italjanski slovar.

Kleinmayer pl. Ferdo: Priročna slovnica italijanskega jezika.

Slovenski koledar, za leto Vedež, Žepni koledar, 1920.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJÉ

Dr. J. Bačar in V. C. Hansen

zobetechnik

ulica 24 Magglo (prej ulica Tre Rè) šte. 9

(v bližini kapucinske cerkve)

ordinirata od 8^{1/2} do 6 ure — ob nedeljah od 9 do 1 ure.

Brezbolestno izdiranje in plombiranje zobov.

=== Umetni zobje po najnovejši tehniki. ===

Dr. Bačar izvršuje ravnotam svoje splešno zdravniške prakse.

Podružnica Ljublj. Kred. Banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Obreduje vloge na knjižice po 3 1/2 %, na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. Nakazila v Jugoslavije in inozemstvo po dnevnem kurzu.

Vinska klet = dedičev =

Alojzija Fogar

se je zopet odprla na pol poti proti

== SOLKANU ==